

REKOMMENDATION 7.1

Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser

Januari 2006

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

RKR 7.1 Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser

Innehåll

Denna rekommendation anger vilka upplysningar som skall lämnas i årsredovisningen i syfte att ge en helhetsbild av pensionsförpliktelserna och förvaltade pensionsmedel.

Av rekommendation nr. 10 framgår vilka upplysningar som skall lämnas beträffande avsättningar och ansvarsförbindelser.

Rekommendationens bindande verkan

Text markerad med fet stil utgör den normerande delen i denna rekommendation. Om avvikelse från rekommendationen görs skall enligt 1 kap. 3 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning (KRL) i årsredovisningen anges vilken avvikelse som gjorts och skälen för detta.

Lagregler

Enligt 8 kap. 3a § kommunallagen skall fullmäktige meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

I 5 kap. 4 § och 6 kap. 11 § KRL regleras hur redovisningen av pensionsåtaganden skall ske i balansräkningen.

Definitioner

Följande termer används i denna rekommendation med den innebörd som anges nedan:

Pensionsförpliktelse - juridiskt bindande utfästelse till anställd eller förtroendevald att efter anställningens slut betala ersättning (pension).

Pensionsmedel - tillgångar som enligt särskilt beslut förvaltas för att i framtiden användas för utbetalning av pensioner.

Avsatt till pensioner – pensionsförpliktelser som inarbetats från och med 1998 och skall redovisas på balansräkningens passivsida

Ansvarsförbindelse – pensionsförpliktelser som inarbetats före 1998 vilka redovisas bland ansvarsförbindelser

Totala pensionsförpliktelser – summan av avsatt till pensioner och ansvarsförbindelsen

Återlånade medel - skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel, angivna till marknadsvärde.

Avkastning – summan av direktavkastning och förändring av marknadsvärdet.

Upplysningar

Den uppföljning av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel som skall göras i förvaltningsberättelsen skall inkludera samtliga medel avsatta för finansiering av framtida utbetalningar av pensioner, oavsett om de kan hänföras till pensionsförpliktelser som redovisas i balansräkningen eller under ansvarsförbindelser.

Förvaltningsberättelsen skall innehålla upplysningar om pensionsförpliktelserna och pensionsmedelsförvaltningen. Följande uppgifter skall framgå:

1. Avsättningar (inklusive särskild löneskatt) för pensioner och liknande förpliktelser
2. Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt), dvs. pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningar
3. Finansiella placeringar avseende pensionsmedel. Såväl bokfört värde som marknadsvärde skall redovisas. Om pensionsmedel inte finns skall detta anges.
4. Återlånade medel
5. De tillgångsslag som förvaltrade pensionsmedel placerats i och vilken avkastning som uppnåtts. Uppgifter skall lämnas om förvaltningens utveckling och resultat i förhållande till i placeringsreglementet fastlagda mål, exempelvis beträffande tillåten risk och avkastning.
6. En beskrivning av utvecklingen från föregående år.

Ikraftträdande

Denna rekommendation ersätter rekommendation 7, Upplysningar för pensionsförpliktelser och pensionsmedel, september 2000. I denna version har definitionen av återlånade pensionsmedel förtydligats. I övrigt har en omarbetning gjorts i syfte att underlätta förståelsen och tillämpningen. Rekommendation gäller från det att den publicerats.

Bilaga

Överväganden och motiveringar till rekommendationens utformning

Enligt 8 kap. 3a § kommunallagen skall fullmäktige meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. Av förarbetena framgår att det i föreskrifterna, placeringsreglementet, skall anges hur medlen förvaltas och vilken risk som tillåts. Vidare skall anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen skall ske.

Enligt förarbetena bör kommuner och landsting redovisa uppgifter om pensionsmedelsförvaltningen i årsredovisningen. I denna redovisning bör framgå vilka tillgångsslag som pensionsmedlen placerats i, vilken avkastning som uppnåtts och hur medlen förvaltas vid återlåning av pensionsmedlen till kommunen eller landstinget.

När det gäller återlåning anges att ”i förvaltningen av pensionsmedel inryms också möjligheten att återlåna medlen till investeringar i den egna kommunen eller landstinget eller för att amortera skulder”. Begreppet återlån definieras inte närmare. Återlån är emellertid ett specifikt begrepp, kopplat till lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelser, och avser möjligheten för en arbetsgivare att låna pengar av en pensionsstiftelse han tidigare avsatt medel till. En strikt tillämpning enligt denna definition skulle betyda att återlåning definieras som att kommunen/landstinget lånar tillbaka medel som tidigare definierats och avsatts som pensionsmedel. Emellertid finns i kommuner och landsting inte, såsom förutsätts i tryggandelagen, några möjligheter till att för all framtid besluta om bindande restriktioner beträffande dispositionen av medel som definierats som pensionsmedel. Sådana medel kan genom ett fullmäktigebeslut upphöra att ha detta syfte. I kommunala sammanhang bör därför begreppet återlån, om det skall användas, istället definieras som skillnaden mellan det åtagande som finns för kommande pensionsutbetalningar, pensionsutfästelser, och medel som är öronmärkta för detta syfte.

Ett viktigt ställningstagande gäller om man vid beräkningen av återlånade medel enligt föregående stycke skall beakta hela pensionsåtagandet, dvs. avsättningen på balansräkningen och vad som finns bland ansvarsförbindelser. Lagregleringen enligt 8:3a § kommunallagen avser endast pensionsmedel som är avsedda för finansiering av pensionsförpliktelser som redovisas på balansräkningen. Om, såsom lagregleringen förutsätter, begreppet återlån endast definieras som skillnaden mellan det skuldförda pensionsåtagandet och placerade medel ges en missvisande bild av relationen mellan pensionsförpliktelser och hur stor del av detta som säkrats genom uppbyggda pensionsmedel.

Med hänsyn till vikten av att upplysningarna i förvaltningsberättelsen ger en helhetsbild av pensionsförpliktelserna och förvaltade pensionsmedel har Rådet valt att som återlån definiera skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel.

I förarbetena förutsätts att återlånade medel används för att finansiera investeringar eller amortering av lån, vilket skulle göra det möjligt att redovisa hur återlånade medel förvaltats. Normalt går det inte att särskilja hur återlånade medel använts; till investeringar, till amorteringar eller för den löpande verksamheten. En redovisning av hur återlånade medel förvaltats blir därför i allmänhet inte möjlig.

Rådet för Kommunal Redovisning

är normgivande organ för redovisningen på det kommunala området, dvs. för kommuner, landsting och kommunalförbund.

Bokföring och redovisning
skall fullgöras enligt god redovisningssed.
Till god sed hör att följa rekommendationer som ges av
normgivande organ. Om man avviker från dessa skall
upplysning om detta och skälen för avvikelsen
anges i årsredovisningen.

Rådet för Kommunal Redovisning

publicerar normerande text under rubriken
”Rekommendationer”. Vad som i övrigt publiceras av Rådet,
såsom vägledningar och idéskrifter är inte normerande,
men kan vara till hjälp vid behov av tolkning av vad som är god
redovisningssed.

